

Opinia Komitetu Regionów zielona księga „migracja i mobilność”

(2009/C 120/07)

KOMITET REGIONÓW

- Uważa, że podejmowanie na szczeblu europejskim wspólnych wyzwań stojących przed systemami edukacji w państwach członkowskich stanowi istotną europejską wartość dodaną, która może dostarczyć istotnych bodźców dla tworzenia polityki edukacyjnej w państwach członkowskich. Edukacja jest kluczem do integracji i skutecznego udziału w życiu społecznym i zawodowym.
- W związku z tym zwraca zdecydowanie uwagę na szczególną rolę, którą odegra w przyszłości Komitet Regionów, ponieważ w niektórych państwach członkowskich za edukację szkolną odpowiedzialne są władze lokalne i regionalne.
- Podkreśla decydującą rolę edukacji przedszkolnej i szkolnej w zakresie integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych oraz zwraca uwagę na szczególne znaczenie opanowania języków państwa pobytu, w którym odbywa się nauka i porozumiewanie się, lub jednego z nich.
- Postrzega rosnącą migrację jako wzmocnienie nie tylko kulturowej, ale również językowej różnorodności Unii Europejskiej, która dzięki odpowiedniemu rozwijaniu posiadanych umiejętności językowych może zostać przekształcona w kolejną przewagę na globalnym rynku. Ostrzega zatem przed postrzeganiem zwiększonej migracji wyłącznie jako ciężaru dla państw członkowskich UE, opowiadając się, również ze względu na sytuację demograficzną w Europie, za traktowaniem tego zjawiska jako źródła nowych możliwości.
- Zaleca Komisji Europejskiej, aby w ramach pogłębionego zajmowania się tym tematem na szczeblu europejskim przeprowadziła analizę następujących zagadnień, które zostały pominięte w zielonej księdze:
 - zwiększenie frekwencji szkolnej dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych;
 - motywowanie rodziców ze środowisk migracyjnych do korzystania z istniejącej oferty edukacyjnej;
 - kształcenie zawodowe dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych (m.in. kwestie doradztwa zawodowego oraz nauki zawodowych aspektów języka).

Sprawozdawca: Ursula Männle (DE/PPE), posłanka do parlamentu kraju związkowego Bawaria

Dokument źródłowy

Zielona księga „Migracja i mobilność: wyzwania i szanse dla wspólnotowych systemów edukacyjnych”

COM (2008) 423 wersja ostateczna

ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Podkreśla znaczenie unijnej współpracy w zakresie szkolnictwa dla społecznego i gospodarczego rozwoju Europy w ramach strategii lizbońskiej oraz w tym kontekście uznaje za bardzo istotny dalszy wzrost znaczenia edukacji w ramach trójkąta wiedzy.

2. Potwierdza, że współpraca unijna w zakresie szkolnictwa musi odbywać się w ramach postanowień art. 149 i 150 WE i spełniać wymogi zasady pomocniczości.

3. Z tego względu przyjmuje z zadowoleniem podkreślenie przez Komisję Europejską w zielonej księdze, że edukacja pozostaje zdecydowanie w gestii państw członkowskich.

4. Zauważa w odniesieniu do tytułu zielonej księgi, że szanse i wyzwania występują przede wszystkim na szczeblu systemów edukacji państw członkowskich UE, a z uwagi na przepisy traktatowe nie można mówić o unijnych systemach edukacji, ponieważ tworzenie polityki w zakresie edukacji następuje na szczeblu krajowym lub, w pewnych przypadkach, regionalnym i lokalnym.

5. Uważa, pomimo tego wyjaśnienia w zakresie szczegółowej płaszczyzny odniesienia, że podejmowanie na szczeblu europejskim wyzwań stojących przed systemami edukacji w państwach członkowskich stanowi istotną europejską wartość dodaną, która może dostarczyć istotnych bodźców dla tworzenia polityki edukacyjnej w państwach członkowskich.

6. Dostrzega istotną korzyść z przeprowadzenia pogłębionej wymiany informacji i doświadczeń między państwami członkowskimi, a w szczególności za szczególnie pożyteczne uważa rozpowszechnianie przez Komisję Europejską procedur sprawdzonych w państwach członkowskich.

7. W związku z tym zwraca zdecydowanie uwagę na szczególną rolę Komitetu Regionów, ponieważ w niektórych państwach członkowskich za edukację szkolną odpowiedzialne są władze lokalne i regionalne, a czasami mają nawet wyłączne kompetencje w tym zakresie.

8. Przywiązuje duże znaczenie do wyników współpracy państw członkowskich w ramach programu prac „Edukacja i szkolenie 2010”, z zadowoleniem przyjmując w szczególności działania związane z wzajemnym uczeniem się („peer learning”), umożliwiające na zasadzie dobrowolności pogłębiony proces wzajemnego uczenia się, i w tym kontekście wyraża podziękowanie członkom grupy ds. wzajemnego uczenia się „Dostęp do edukacji i integracja społeczna” (*Peer Learning Cluster on Access and Social Inclusion*) za ich działania.

9. Popiera z tego względu inicjatywę Komisji Europejskiej, aby dzięki prezentacji zielonej księgi w sprawie migracji i mobilności wnieść w trakcie Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego 2008 wkład na rzecz integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych, a tym samym na rzecz zachowania spójności społecznej.

10. Przyjmuje z zadowoleniem trwałą wartość tworzenia świadomości społecznej, wynikającej z Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego, i w tym kontekście zwraca uwagę w szczególności na cieszący się ogromną popularnością w kręgach szkolnych plakat promujący Dzień Europy 2008.

11. Popiera zamiar Komisji Europejskiej, aby w formie konsultacji uświadomić szerokiej opinii publicznej sytuację edukacyjną dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych, i z ogromnym zainteresowaniem oczekuje na wyniki konsultacji.

12. Uważa, że przeznaczony na udział w konsultacjach okres pięciu miesięcy jest wystarczający do zajęcia szczegółowego stanowiska i zwraca się do swoich członków o wsparcie udziału zainteresowanych podmiotów w konsultacjach europejskich na szczeblu regionalnym i lokalnym.

13. Przyjmuje do wiadomości, że Komisja już w grudniu 2008 r., tzn. przed upływem okresu przeznaczanego na konsultacje, przedłoży wnioski dotyczące nowych ram otwartej metody koordynacji, które mogą mieć wpływ także na zmiany polityki w zakresie integracji dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk migracyjnych. Oczekuje, że Komisja odpowiednio uwzględni opinię Komitetu Regionów.

14. Popiera wybraną przez Komisję Europejską szeroką definicję pojęcia „środowiska migracyjnego”, która – podobnie jak w przeprowadzanych przez OECD analizach w dziedzinie międzynarodowej oceny uczniów (PISA) – uwzględni również te osoby, które uzyskały obywatelstwo państwa członkowskiego pobytu wskutek naturalizacji lub z tytułu urodzenia, oraz dzieci takich osób.

15. Przyjmuje z zadowoleniem zastosowane przez Komisję Europejską podejście szczegółowe, koncentrujące się na zagadnieniu dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych, znajdujących się w trudniejszej sytuacji społeczno-ekonomicznej, ponieważ według Komitetu Regionów podjęcie działań w odniesieniu do tych osób jest najbardziej potrzebne.

16. Ze względu na ogromny napływ obywateli z innych państw członkowskich UE oraz z państw trzecich do państw członkowskich UE dostrzega potrzebę podjęcia działań przez systemy edukacji na szczeblu krajowym, czemu sprzyjać może rozpowszechnianie wyników procesu konsultacji oraz podjęcie tego zagadnienia na szczeblu europejskim.

17. Zgadza się ze stanowiskiem Komisji Europejskiej, że edukacja jest kluczem do integracji i udanego udziału w życiu społecznym i zawodowym.

18. Podkreśla decydującą rolę edukacji przedszkolnej i szkolnej w zakresie integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych oraz zwraca w tym kontekście uwagę na szczególne znaczenie opanowania języków państwa pobytu, w którym odbywa się nauka i porozumiewanie się, lub jednego z nich.

19. Postrzega rosnącą migrację jako wzmocnienie nie tylko kulturowej, ale również językowej różnorodności Unii Europejskiej, która dzięki odpowiedniemu uznaniu posiadanych umiejętności językowych może zostać przekształcona w kolejną przewagę na globalnym rynku.

20. W tym kontekście opowiada się ogólnie za zwracaniem większej uwagi na kulturowy, językowy i intelektualny potencjał migrantów oraz za sprzyjaniem temu, by legalni migranci stawali się łącznikami w dwustronnej wymianie międzykulturowej.

21. Ostrzega zatem przed postrzeganiem zwiększonej migracji wyłącznie jako ciężaru dla państw członkowskich UE, opowiadając się, również ze względu na sytuację demograficzną w Europie, za traktowaniem tego zjawiska jako źródła nowych możliwości.

22. Podkreśla znaczenie zaleceń Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie kluczowych kompetencji do uczenia się przez całe życie, również ze względu na integrację dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych.

Sytuacja edukacyjna dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych

23. Wyraża zaniepokojenie w związku z przedłożoną przez Komisję Europejską opartą na wskaźnikach oceną sytuacji edukacyjnej dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych. Postrzega integrację dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych jako wielkie wyzwanie polityczne i podkreśla pilną potrzebę podjęcia działań w tej dziedzinie.

24. Zgadza się z opinią Komisji Europejskiej, że niepowodzenie procesu integracji szkolnej dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych może stanowić pierwsze ogniwo w łańcuchu porażek, który w efekcie końcowym może doprowadzić do przedwczesnego porzucenia szkoły i bezrobocia wynikającego ze zbyt niskich kwalifikacji, a tym samym do niepowodzenia procesu integracji społecznej.

25. Uważa, że przyczyną różnic w osiągnięciach dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych jest szereg różnych czynników (m.in. brak lub niedostateczna znajomość języka wykładowego i wynikająca z niej niezdolność do rozumienia zajęć przy jednoczesnym braku motywacji; wciąż niewystarczająca elastyczność systemu edukacji, polegająca na dostosowywaniu oferty edukacyjnej w zależności od potrzeb dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych; niedostateczne wykształcenie rodziców oraz brak wsparcia i opieki poza-szkolnej nad dziećmi i młodzieżą ze strony ich rodziców).

26. Zdecydowanie podziela stanowisko Komisji Europejskiej, zawarte w jej komunikacie „Rozwijanie kompetencji na miarę XXI wieku: plan europejskiej współpracy w zakresie szkół”, że szkoła nie jest sama w stanie wyrównać gorszej sytuacji społecznej uczniów.

27. Podkreśla swoje przekonanie, że dla udanej integracji osób ze środowisk migracyjnych potrzebne są wyraźna wola, czas, wysiłek i otwartość ze wszystkich stron.

28. Wyraża z tego względu ubolewanie, że w zielonej księdze nie znalazło się odniesienie do indywidualnej odpowiedzialności rodziców oraz, w pewnej mierze, do odpowiedzialności do wieku odpowiedzialności dzieci i młodzieży, aby mimo swojej szczególnej sytuacji okazać gotowość do integracji i podjąć w istniejących warunkach próbę złagodzenia lub przewyciężenia istniejącej gorszej sytuacji społeczno-ekonomicznej poprzez własną inicjatywę, np. korzystając z oferty edukacyjnej czy nabywając nowe kwalifikacje.

29. Uznaje obowiązek szkolny za niezbędną gwarancję udanej integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych i zdecydowanie opowiada się za ścisłą współpracą szkoły i rodziców w zakresie przestrzegania obowiązku szkolnego, co odnosi się również do umożliwienia dzieciom i młodzieży udziału w zajęciach sportowych, lekcjach pływania czy wycieczkach szkolnych.

30. Podobnie jak Komisja Europejska uważa, że zasadniczym sposobem rozwiązywania problemów jest wzmocnione partnerstwo między różnymi podmiotami w dziedzinie edukacji i wychowania młodzieży (przedszkola, szkoły, praca młodzieży), przy czym w opinii Komitetu Regionów szczególna rola przypada rodzinie, ponieważ pełni ona funkcję ważnego źródła bodźców w zakresie kształtowania się ogólnych oczekiwań dotyczących planów życiowych, a więc również indywidualnych osiągnięć edukacyjnych.

31. Dostrzega istotne znaczenie możliwie jak najszybszego objęcia dzieci ze środowisk migracyjnych ofertą opieki przedszkolnej, uwzględniając nieodzowną potrzebę poprawnego i płynnego opanowania języków kraju pobytu lub jednego z nich w celu skorzystania z możliwości, jakie stwarza system edukacyjny, ponieważ umożliwia to jeszcze przed rozpoczęciem nauki w szkole podstawowej rozpoznanie i rozwiązanie problemów językowych, tworząc w ten sposób istotną podstawę równoprawnego udziału w zajęciach szkolnych.

32. Z tego względu wzywa władze szczebla krajowego, jak również władze lokalne i regionalne do zwrócenia większej uwagi na integrację dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych.

33. Zachęca w tym kontekście w szczególności władze lokalne i regionalne do podjęcia odpowiednich działań pozostających w ich zakresie kompetencji.

Proponowane konkretne działania, które środowiska polityczne mogą podjąć dla poprawy sytuacji edukacyjnej dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych

34. Przyjmuje z dużym zadowoleniem fakt, że Komisja Europejska nie ograniczyła się wyłącznie do opisu w zielonej księdze sytuacji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych, ale przedstawiła także analizę różnych politycznych koncepcji rozwiązania istniejących problemów.

35. Z zadowoleniem przyjmuje również fakt, że w ramach opublikowanego dokumentu roboczego Komisji [SEK (2008) 2173], stanowiącego uzupełnienie zielonej księgi, proponuje się dość obszerną listę dalszych koncepcji w dziedzinie polityki edukacyjnej, służących integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych, zawierającą odniesienia do dokumentów dostępnych za pośrednictwem internetu, która umożliwia szczegółowy przegląd działań poszczególnych państw członkowskich oraz państw pozaeuropejskich w tej dziedzinie.

36. Zdecydowanie podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych w procesie poszukiwania praktycznych rozwiązań, służących lepszej integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych.

37. Uważa działania edukacyjne w jednostkach opieki przedszkolnej i w trakcie pierwszych lat nauki szkolnej za szczególnie istotne dla osiągnięcia sukcesu szkolnego przez dzieci i młodzież ze środowisk migracyjnych, ponieważ w tym okresie następuje kształtowanie całej dalszej kariery edukacyjnej.

38. Zachęca w tym kontekście do zapewnienia ściślejszej współpracy między szkołami a bibliotekami publicznymi, aby w większym stopniu zapoznać dzieci i młodzież ze światem książek, wspierając w ten sposób rozwój umiejętności językowych dzieci i młodzieży, ale również ich poczucie przynależności do społeczeństwa.

39. Opowiada się w tym kontekście za zwróceniem przez przedszkola i szkoły szczególnej uwagi na wczesne wspieranie poszczególnych dzieci i wytworzenie u nich poczucia własnej wartości oraz samostanowienia w ramach międzykulturowego kształtowania wartości we wczesnym dzieciństwie, przy czym szczególne znaczenie mają budzące zaufanie podstawowe doświadczenia, formy wyrazu i sposoby interpretacji służące analizie pełnego spektrum ewentualnych doświadczeń, co umożliwia jak najwcześniejsze wzmocnienie podstawowego systemu pojęć i wartości u dzieci, dając im szansę odnalezienia się w skomplikowanym świecie i radzenia sobie z kryzysami, przełomami i zmianami.

40. Zaleca uwzględnienie w ramach edukacji społecznej „empatii” jako celu edukacyjnego już w programach nauczania przedszkoli i szkół podstawowych, co umożliwi dzieciom wczucie się bez trudu w myśli i uczucia innych osób oraz okazanie szacunku i otwartości dla ich przekonań.

41. Zachęca do zwrócenia szczególnej uwagi na perspektywę płci.

42. Uważa, że dla przezwyciężenia istniejących problemów polegających na zróżnicowaniu wyników uczniów ze środowisk migracyjnych, najlepszym rozwiązaniem jest zastosowanie pakietu działań, wśród których edukacja językowa stanowi zadanie przekrojowe na wszystkich etapach edukacji.

43. Zaleca ponadto, aby w ramach szkoły zjawisko „pochodzenia ze środowisk migracyjnych” przedstawiać w formie koncepcji wykraczającej poza jeden przedmiot zajęć w sposób pozytywny, aby uczniowie traktowali przynależność swojej rodziny lub swoich kolegów z klasy do środowisk migracyjnych jako coś pozytywnego i wzbogacającego.

44. Podkreśla potrzebę doradztwa dla młodzieży, która nie ukończyła szkoły, oraz jej rodziców w zakresie dostępnych dla nich możliwości edukacyjnych i zawodowych, w celu późniejszego zdobycia kwalifikacji niezbędnych do wykonywania danego zawodu.

45. Zwraca uwagę na fakt, że odpowiednie władze szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego mogłyby nadal pozostawiać środki finansowe, które zostały zaoszczędzone ze względu na spadek liczby urodzeń w państwach członkowskich, w sektorze edukacji i przeznaczyć je na dalszą poprawę jakości edukacji oraz wyposażenie instytucji oświatowych.

46. Zaleca, by w odniesieniu do integracji dzieci, młodzieży i dorosłych ze środowisk migracyjnych kształtować świadomość przez prowadzenie kampanii medialnych, w których można by pokazywać na przykład integrację osób publicznych pochodzących ze środowisk migracyjnych.

47. Podkreśla prawo migrantów do pielęgnowania swego języka ojczystego i zaleca wspieranie wielojęzyczności.

48. Wzywa władze lokalne i regionalne, aby działając w charakterze pracodawców przekazywały swoim pracownikom kompetencje międzykulturowe oraz ewentualnie zwiększały udział pracowników ze środowisk migracyjnych, przy uwzględnieniu przydatności, umiejętności i skuteczności oraz odpowiedniej ocenie umiejętności językowych i międzykulturowych.

Rozwiązywanie problemu na poziomie europejskim

49. Zgadza się z opinią Komisji Europejskiej, że realizacja zainteresowania państw członkowskich współpracą w dziedzinie integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych w formie prezentacji sprawdzonych procedur, pochodzących z państw członkowskich, regionów i miast, może przynieść europejską wartość dodaną.

50. Podkreśla jednak w tym kontekście, że związane z tym problemy nie mogą być rozwiązane, jak proponuje to zielona księga, lecz jedynie omówione na szczeblu europejskim, przy czym decyzja o wdrożeniu ewentualnych działań politycznych należy do wyłącznej właściwości szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.

51. Wzywa władze lokalne i regionalne w Europie do odpowiedniego zbadania, w jakim zakresie wsparcie ze strony programów wspólnotowych, na przykład programu działań „Uczenie się przez całe życie (2007–2013)” bądź fundusze strukturalne, można wykorzystać na rzecz integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych lub wspieranie dialogu międzykulturowego, oraz w jakim stopniu możliwe jest dostosowanie projektów znajdujących się obecnie na etapie planowania do istniejących dyrektyw dotyczących wsparcia, aby miały one realną szansę uzyskania wsparcia.

52. Zwraca w związku z tym uwagę na korzyści wynikające z Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich i zwraca się do swoich członków na szczeblu regionalnym i lokalnym o zabieganie o wykorzystanie tego funduszu do finansowania działań służących integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych.

53. Oczekuje, że w ramach przewidywanego przez Komisję Europejską na grudzień 2008 r. projektu strategicznych ram europejskiej współpracy w zakresie edukacji i szkolenia, mającego zastąpić obecny program działań „Edukacja i szkolenie 2010”, integracja dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych zostanie odpowiednio uwzględniona.

54. Zaleca Komisji Europejskiej, aby w ramach pogłębionego zajmowania się tym tematem na szczeblu europejskim przeprowadziła analizę następujących zagadnień, które zostały pominięte w zielonej księdze:

- zwiększenie frekwencji szkolnej dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych;
- motywowanie rodziców ze środowisk migracyjnych do korzystania z istniejącej oferty edukacyjnej;
- kształcenie zawodowe dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych (m.in. kwestie doradztwa zawodowego oraz nauki zawodowych aspektów języka).

55. Przyjmuje do wiadomości, że Komisja Europejska opowiada się za przyjęciem wskaźników i europejskich średnich wartości odniesienia (*benchmarks*) w zakresie wyników i frekwencji szkolnej dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych.

56. Przypomina, że w procesie przyjmowania instrumentu średnich wartości odniesienia w edukacji powszechnej i zawodowej w konkluzjach Rady z dnia 5 maja 2003 r. podkreślono, że europejskie średnie wartości odniesienia nie wyznaczają żadnych celów dla poszczególnych państw i nie narzucają żadnych decyzji, które miałyby zostać przyjęte przez poszczególne rządy, nawet jeżeli środki krajowe określone na podstawie krajowych priorytetów będą przyczyniać się do osiągnięcia wartości odniesienia.

57. Zwraca uwagę na przyjęcie spójnych ram dla wskaźników i wartości odniesienia służących ocenie postępu w osiąganiu celów lizbońskich w dziedzinie edukacji powszechnej i zawodowej, co nastąpiło w maju 2007 r. w trakcie niemieckiej prezydencji w Radzie, oraz na fakt, że ze względu na zasadnicze wątpliwości, ale również z uwagi na nakłady administracyjne i finansowe związane z opracowaniem nowych wskaźników w dziedzinie szkolnictwa, państwa członkowskie nie przyjęły propozycji Komisji Europejskiej dotyczącej przyjęcia takich nowych wskaźników.

58. Podkreśla zasadniczo, że w ramach współpracy UE w dziedzinie edukacji określenie europejskich średnich wartości odniesienia powinno pozostać wyjątkiem, a ich zakres stosowania nie powinien wykroczyć poza pięć istniejących średnich wartości odniesienia, ponieważ coraz lepiej widać, że w czterech spośród pięciu przypadków osiągnięcie do 2010 r. dobrowolnie przyjętych celów na poziomie europejskim nie będzie możliwe.

59. Zwraca zdecydowanie uwagę, że stworzenie nowych wskaźników może powodować znaczne dodatkowe nakłady administracyjne dla szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego, co ze względu na dążenia Komisji do zmniejszenia biurokracji byłoby możliwe jedynie w przypadku sporządzenia korzystnej analizy kosztów i korzyści.

60. Z tego względu opowiada się za skupieniem wysiłków na już istniejących wskaźnikach i europejskich średnich wartościach odniesienia.

61. Dostrzega wartość dodaną w kontekście europejskim nie w przyjęciu nowych wskaźników i wartości odniesienia (*benchmarks*), ale w stworzeniu spisu najlepszych praktyk w dziedzinie poprawy wyników szkolnych i obecności w szkole dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych.

62. Jest przekonany, że w kontekście kształtowania przyszłej współpracy UE w dziedzinie edukacji taki spis może stanowić kluczowy element pogłębionej wymiany informacji i doświadczeń oraz zapewnić odpowiednie zachęty do odpowiedzialnego określania polityki integracyjnej na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

63. Wzywa Komisję Europejską, aby – po dokonaniu oceny wyników konsultacji oraz po przeprowadzeniu dyskusji w odpowiednich gremiach na szczeblu europejskim – przy udziale władz lokalnych i regionalnych oraz w razie potrzeby także grupy ds. wzajemnego uczenia się „Dostęp do edukacji i integracja społeczna” opracowała taki spis konkretnych, nadających się do zastosowania w praktyce rozwiązań dla istniejących problemów dotyczących wyników szkolnych i frekwencji szkolnej dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych.

64. Uznaje ponadto za konieczne, by Komisja udostępniła następnie ten spis właściwym kompetentnym podmiotom krajowym, regionalnym i lokalnym. Spis ten mógłby obejmować m.in. najlepsze praktyki w następujących dziedzinach:

- dzieci: jak najwcześniejsze włączenie do programu edukacji przedszkolnej, przy jednoczesnym całościowym wsparciu i diagnozie problemów językowych, dostosowanych do indywidualnych potrzeb dziecka, oraz w razie konieczności udział w programach wsparcia logopedycznego;
- dzieci i młodzież: realizacja w ramach obowiązku szkolnego działań wspierających znajomość języka na wszystkich etapach edukacji szkolnej, ewentualnie tymczasowy program klas językowych dla dzieci i młodzieży ze znacznymi brakami w znajomości języka wykładowego, aż do nadrobienia zaległości językowych; tworzenie sieci „opiekunów edukacyjnych”, w celu wspierania dzieci i młodzieży w szkole i kształceniu;
- rodzice: systematyczne i ukierunkowane informowanie o możliwościach systemu edukacyjnego przy pomocy wielojęzycznych broszur informacyjnych opracowywanych przez odpowiednie władze oświatowe; poszerzanie możliwości nauki języka przez rodziców ze środowisk migracyjnych,

a w tym kontekście, ze względu na szczególną pozycję matki, opracowanie oferty podniesienia kwalifikacji językowych przez matki, które w niedostatecznym stopniu opanowały język wykładowy swoich dzieci; zbadanie możliwości uwzględnienia i kształcenia wielojęzycznych ochotników pomagających rodzicom w przezwycięzeniu niekorzystnej sytuacji pod względem językowym, kulturowym i społecznym;

- nauczyciele: położenie większego nacisku w kształceniu nauczycieli (kształcenie zasadnicze oraz dalsze kształcenie i szkolenia) na kwestie odnoszące się do migracji; zachęcanie osób ze środowiska migracyjnego do podejmowania studiów nauczycielskich, aby byli dla dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych przykładem możliwości, jakie daje edukacja;
- szkoły: stworzenie ukierunkowanego wsparcia dla szkół z dużym udziałem imigrantów, w szczególności przez umożliwienie tworzenia mniejszych klas, wspieranie nauczycieli przez wychowawców młodzieży specjalizujących się w dziedzinie pedagogiki społecznej, organizowanie pomocy przy wykonywaniu zadań domowych po zajęciach oraz stworzenie systemu opieki ze strony starszych uczniów i studentów, zarówno ze środowisk migracyjnych, jak i spoza nich; ewentualnie wypracowanie charakterystycznych dla szkół profili międzykulturowych i zastosowanie ich w życiu szkolnym, przy czym szczególną rolę mogą odgrywać grupy robocze pracujące w poszczególnych językach imigrantów;
- wychowawcy młodzieży i pracownicy społeczni: silniejsze powiązania ze szkołami w celu opieki nad dziećmi i młodzieżą ze środowisk migracyjnych znajdującymi się jednocześnie w gorszej sytuacji społeczno-ekonomicznej.

65. Zwraca uwagę na rosnące znaczenie nauczania za pośrednictwem internetu (e-nauczania), które charakteryzuje się brakiem uzależnienia od czasu i miejsca i które oferuje nowe możliwości nauki języków oraz stwarza możliwość poznania mieszkańców i kultury bardzo oddalonych regionów. Wzywa w tym kontekście Komisję do zbadania możliwości zastosowania e-nauczania z myślą o integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych.

66. Dostrzega korzyści wynikające ze współpracy z organizacjami międzynarodowymi (OECD, UNESCO) i w tym kontekście wzywa do wzmocnienia synergii, w szczególności z Radą Europy.

Rola dyrektywy 77/486/EWG w sprawie kształcenia dzieci pracowników migrujących

67. Przyjmuje do wiadomości, że zakres stosowania dyrektywy 77/486/EWG w sprawie kształcenia dzieci pracowników migrujących ogranicza się do obywateli UE i że zgodnie z informacjami Komisji Europejskiej dyrektywa została jak dotąd wdrożona jedynie fragmentarycznie.

68. Uważa, że brak odniesienia się przez dyrektywę do obywateli państw trzecich oraz uprawnienie państw członkowskich do uregulowania poszczególnych aspektów, które wydają im się szczególnie istotne w odniesieniu do integracji dzieci i młodzieży ze środowisk migracyjnych, za pomocą umów dwustronnych z poszczególnymi państwami członkowskimi lub państwami trzecimi wyraźnie świadczą o tym, że ani treść, ani sam instrument dyrektywy nie stanowią przekonującej reakcji na obecny rozwój wydarzeń, mających wpływ na sytuację osób migrujących w Europie.

69. Stwierdza, że Komisja Europejska wyraziła w zielonej księdze znaczne wątpliwości dotyczące stosowności utrzymania dyrektywy.

70. Zaleca z tego względu Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu oraz Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu uchylene dyrektywy 77/486/EWG w sprawie kształcenia dzieci pracowników migrujących.

Bruksela, 13 lutego 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE
